

לתגובות והערות: שגי'א 064-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 17:23

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:21

ר"ת: 18:57

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 337 10.3.2018 - כג' אדר תשע"ח

וְזוֹ הַשַּׁבָּת לְהַ' צְדִיקִים וְבוֹאָ בָּנוּ

פְּרִשְׁת - וַיְקַהֵל - פְּקוּדֵי - שַׁבָּת פְּרָה

זהירות! כלים שבירים! - הרב אפרים שרבני שליט"א - 'מחנה אפרים'

בתלמוד מסופר ששאלו תלמידיו של ר' אליעזר: "מהי הדרך לזכות בה לחיי העולם הבא?" - אנחנו מבקשים מכבוד הרב שיתווה לנו דרך, רוצים קו בעבודת ה', איך להיות יהודים טובים. הרב ינתב אותנו, הרב יסלול לנו דרך. ענה להם הרב שלוש מילים: "היזהרו בכבוד חבריכם". זהו זה.

ומסביר הגאון מוילנא: "שזהו עיקר הגמילות חסדים" - יש הרבה סוגי חסדים ודרכי ההענקה בעולם, לתת כסף לאדם במצוקה, לדאוג לאדם רעב שיאכל, לתת כבלים לרכב שנתקע, אלו דברים גדולים, אך עיקר גמילות חסדים היא, לשמור על הכבוד שלו. "יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך". להשגיח שהוא לא ירגיש צביטה, שהוא לא ידאב, שהוא ירגיש נעימות, זה יותר מכבלים ואוכל לרעבים. "היזהרו בכבוד חבריכם", מי שאין לו את הפרמטר הזה, לא טעם טעם של גמילות חסדים, הוא לא יודע מה זה באמת לתת.

וכבר אמר החזון איש זצ"ל, שאיפה של היהודי, היא לעבור שבעים שנה בעולם הזה בלי לפגוע באף אחד, זו צריכה להיות משאת הנפש שלנו, לדעת שיש צד שני, לחיות את הצד השני.

התלמוד מספר על ר' ינאי שהיה לו תלמיד חריף שהיה לומד איתו יום יום. חז"ל מספרים, שהוא היה מגלה בקיאות וחרירות גדולה ומערים על רבו קושיות גדולות, ובהרבה מן הפעמים לא היו לרב תשובות ומענות. אך בשבתות שלפני החגים, הייתה מתרחשת תופעה מוזרה, אותו תלמיד לא היה מגלה הבנה וכאילו ששכלו אינו שם. והסביר רש"י: "ידע אותו תלמיד, שרבים מגיעים לשמוע את השיעור ואם יקשה על רבו יתבייש" - הוא ידע לשתוק איפה שצריך לשתוק. הרב - שהבחין בשתיקה זו של התלמיד - ניגש אל תלמידו, הניח עליו את ידיו ובירך אותו בפסוק: "וְשֵׁם דְרָךְ, אֲרָאנוּ בְיַשַׁע אֱלֹקִים" - הוא יזכה לראות בישועות של הקב"ה! אתה דואג ללב של אחרים? הקב"ה ידאג ללב שלך.

חכם בן ציון אבא שאול ע"ה, ראה פעם בחור מקלף תפוז ומניח את הקליפות על אדן החלון. אמר לו: "אתה עובר עבירה, זו לא התנהגות".
שאל הבחור בבהלה:
"יכול להיות שפגעתי בכבוד בית המדרש?"

ענה לו הרב: "לא, זו לא פגיעה בכבוד בית המדרש, זו פגיעה בכבוד האדם.
מחר יבוא העובד ניקיון, הוא יצטרך לנקות את זה, זה יותר מדאיג".
כמה רגישות הם פיתחו לבריות, כמה הם היו חיים את הצד השני.
הם ידעו מה שאומרים חז"ל: "שבשעה שאדם נפטר מן העולם שואלין אותו:
'המלכת את חברך בנחת רוח?' - " ישאלו אותו, איך היית עם אנשים?
אלו שאלות שתופסות הרבה מקום בשמים, אם היית אדם טוב.

מספרים, שבאחת הפעמים שהייתה שמחה בבית הכנסת והשליכו סוכריות מעזרת הנשים על החתן שנשא את ספר התורה, לפתע ראו הקהל את הרב מסתובב לכיוון הפרוכת, מעבירה על עיניו ומנשקה כשהוא ממלמל תפילה. זה היה מחזה שאינו שגרת. אנשי בית הכנסת אמרו: "מי יודע, אולי הוא מתפלל להצלחתו של החתן, או אולי נזכר בחולה ובשעת רצון זו הזכירו לרפואה", והמשיכו לשמוח עם החתן. כשחזר הרב לביתו, הבחינו אנשי ביתו שעיניו אדומה ודומעת, התברר, שסוכרייה פגעה בעינו וגרמה לשטף דם, אך ידע הרב שאם יראו הקהל את שטף הדם והדמעות השותתות מעינו, יצטערו בעלי השמחה על התקלה שיצאה מתחת ידם ותיגרם להם עגמת נפש גדולה והשמחה תיהפך לתוגה ח"ו. לכן הסתובב הרב אל הפרוכת כדי לקנח את העין שם בלית ברירה. הוא יעשה הכל, רק שיהודי לא יהיה מדוכדך, רק שיהודי לא ירגיש דכדוך.
(וכמובן שכתב תשובה שדבר זה הוא מעוגן בהלכה, שהרי פרוכת דינה כתשמיש דתשמיש דקדושה, ובאופן כזה של צער וכבוד הבריות היה מותר הדבר).
עין דומעת, מפותל מכאבים, אבל הראש שלו באחרים.

וכמו שכתב הגאון מוילנא זצ"ל באיגרתו: "כי רוב התורה לשמח לאדם" - התורה ירדה לעולם כדי לעשות לאנשים טוב על הלב. זהו זה. יש אנשים חזרו בתשובה, הרצינו, נעשו חמוצים. ידיד יקר, אתה שומר תורה ומצוות? יישר כוח! חזרת בתשובה? אשריך! אבל איפה כתוב לא להיות נחמד?
"כי רוב התורה לשמח לאדם" - אם אתה לא נחמד זו לא תורה.

מסופר על ר' מרדכי בנאט זצ"ל, אחד מגדולי הפוסקים שהיו לעם ישראל לפני 200 שנה, רבה של העיר ניקלשבורג, שהייתה מטרופולין של תורה באותו זמן. ומסופר, שבשנת תקפ"ט, בקשו ממנו להגיע לעיירה ליכטנשטט לאסיפת רבנים גדולה, כשהגיע, הרגיש חולשה נוראה בגופו ומיד הבהילו כמה רופאים שיעמדו לפניו, אך ללא הועיל, הם לא הצליחו לאתר את מקור החולשה והחולי הלך והחמיר עד שנפטר הרב באותה עיירה. באותם הימים, היה קשה מאוד להעביר נפטר ממקום למקום בהתראה קצרה, ובלית ברירה קברוהו בליכטנשטט. בני עירו דרשו בכל תוקף שיוציאו את רבם האהוב מקברו ויקברוהו בניקלשבורג, עיר משכנו שהרביץ בה תורה והעמיד את הדת על תילה במשך שנים רבות. מאידך, אנשי ליכטנשטט טענו, שמן השמים זיכו אותם לגופו הקדוש שייקבר שם. שאלה זו הגיעה עד מעונו של החתם סופר זצ"ל שיכריע בדבר. החתם סופר נאות לבקשתם וכתב תשובה ארוכה בהלכה להתיר בשעת דחק כזו להוציאו מקברו ולקוברו בעיר משכנו, אמנם איך שסיים את הכתיבה ועמד מכסאו נפלה קסת הדין על המכתב ונמחק המכתב כולו. הרגיש החתם סופר שזהו אות משמים לעיכוב הדבר ולא שלח את המכתב.

לאחר שלושה חודשים, התגלה ר' מרדכי בנאט זצ"ל לחתם סופר בחלום וגילה לו את אשר אירע. הוא גילה, שבצעירותו הוא נפגש עם בחורה במשך שלושה חודשים והיה מאורס לה, לאחר האירוסין, מחמת כמה סיבות אישיות, הוא החליט לפרק את השידוך ולהמשיך הלאה. הדבר היה כרוך בצער גדול מאוד לאותה המשודכת ועגמת נפש, מן השמים דקדקו עם אותו צדיק, שכנראה לפי דרגתו לא נעשה ביטול השידוך לפי כל כללי הזהירות וגזרו בשמים שעל אותם שלושה חודשים שהיו משודכים, יצטרך להצטער ולהיקבר בעיר לא לו, בסמוך לאותה מאורסת, ולאחר שלושה חודשים של צער יוציאווהו מן הקבר ויעבירוהו לקברו שלו וכעת נגמר התיקון. החתם סופר שלח לבדוק בבית הקברות אם הרב טמון ליד המאורסת לשעבר ולאחר בידור מצאו שאכן קברו של הרב סמוך לאותה האישה שהוזכרה בחלום. מיד כתב תשובה להלכה המודפסת כיום בשו"ת חתם סופר (חלק ו סימן לז) להתיר את העברת הצדיק למנוחת כבוד בעיר כהונתו.

רבותיי, מתי אנחנו נבין שלהתעסק עם אנשים זה להתעסק עם כלים שבירים? להתעסק עם רגשות? והבורא יתברך לא יכול לשבת ולשתוק כשהוא רואה שהבן שלו מסמיק! וכמו שכותב הרמב"ם, שלעולם אי אפשר להצליח ממה שהו שנעשה על ידי צער של יהודי, זה לא יצליח, כל פעולה בחיים, אם זה עובר דרך צער של מישהו, זה לא ילך! זה בסופו של דבר ייעצר!

הרב אורבאך זצ"ל באחד הימים כשהגיע לערוך חופה, ניגשו לפניו שני אנשים שהיו אמורים להיות העדים תחת החופה. לפתע הרב הבחין שאחד מן העדים אינו כשיר לשמש כעד, שמראהו העיד עליו שאינו שומר תורה ומצוות. מוחו של הרב התחיל לעבוד – מצד אחד להודיע לו שהוא לא כשיר ולחפש עד אחר אין לך פגיעה גדולה מזו, מאידך גיסא להשתמש בו בתור עד אי אפשר, שהרי הוא פסול על פי ההלכה ואין היתר לשום אדם שבעולם לקמט ואפילו סעיף קטן אחד שבשולחן ערוך.

ניגש אליו הרב ואמר לו: "תראה, שמתי לב לפני כמה דקות כששרת לפני החתן, שהקב"ה חנן אותך בקול ערב, אני רוצה לבקש ממך שאני כבר זקן וקשה לי לקרוא את הכתובה ואתה יש לך קול ערב, אם אפשר שנתחלף בתפקידים, אתה תקרא את הכתובה ואני אהיה עד?". הוא הסמיק מהכבוד הגדול שניתן לו וניסה לסרב, אך הרב שכנעו, וכך היה, הרב שימש כעד והוא קרא את הכתובה. הכל הם עשו, רק לא לצאת עם פצע, רק לא להשאיר צלקות.

אמר דוד המלך: "מִי יִגּוֹר בְּאֶהְלֶךְ" – מי יזכה להיות קרוב אליך? מי ייכנס לאוהל שלך? "לא עֲשֵׂה לְרַעְהוּ רָעָה" – מי שלא עושה רע לאנשים, וכמו שהעולם אומרים שלא פגע בזבוב, אותו רוצה ה' יתברך, ה' יזכנו. שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני.

וְכָל אִשָּׁה חֲכָמָה לֵב בִּידֶיהָ טוֹו (להבה)
מסופר שפעם אחת באו תלמידים אצל רבם רבי חיים מוולאז'ין ושאלתם בפניהם: הרי קיימא לן (יבמות צ): שמעשה ידיה של האשה הם של בעלה, וכיצד אפוא נתנו הנשים את מעשי ידיהן למשכן?

אמו של רבי חיים, הצדקת מרת רבקה, ששמעה את הקושיא מן החדר השני, מיד השיבה להם: הרי הטעם שמעשה ידיה לבעלה הוא מפני ש"מזונותיה כנגד מעשה ידיה" (כתובות מז). כלומר שהיא נותנת את מעשה ידיה לבעלה חלף המזונות שהוא מספק לה. והרי במדבר הקב"ה היה מספק את מזונותיהם של ישראל ע"י המן, וכיון שהבעלים לא סיפקו את המזונות, לכן אף מעשה ידי נשיהם לא היה מגיע להם, ומשום כך יכלו הנשים לעסוק במלאכת המשכן... (מפי השמועה)

קחו מאתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביא את תרומת ה' זהב וכסף ונחשת (לה,ה)
רבי חיים בריסקער זצוק"ל הגיע לעיר מינסק לאסוף כספים. במינסק התגוררו שני גבירים.
רבי חיים סיפר לאחד מהם כי הוא בא במטרה לאסוף כסף לשיבת וולוז'ין.
שאל אותו הגביר בכמה מסתכמים הציפיות, לאיזה סכום מצפים להגיע?
אמר לו רבי חיים את הסכום. – משהו עצום. הציע לו הגביר הצדיק: "שהרב יישב אצלי
בבית, ואני כבר אראה מה לעשות בענין (לשתף נדיבי עם ולהסביר להם את הצורך וגודל
הזכות, וכל כהאי גוונא – לשדל אחרים לתרום לשיבה). רבי חיים ישב בביתו של הגביר
ולמד. חלפו שבועיים והגביר מודיע לו: חצי מהסכום כבר ישנו.
יישר כח!

עברו שבועיים ימים נוספים – כל הסכום כבר נמצא. שמחה גדולה מאד.
רבי חיים שב לשיבה בוולוז'ין. חלפו כמה שבועות והנה מגיעים שני הגבירים הללו לדין
תורה. הגביר השני של מינסק התאונן: "לא ידעתי כלום, לא ידעתי אפילו שהרב הגיע לאסוף
כסף, כי הגביר הנודב הוציא מכיסו הפרטי את כל הכסף לשיבה, ואותי לא שיתף כלל.
אני קורא לו כעת לדין תורה – הרי אנחנו שותפים שנינו בתרומות לשיבות מידי שנה,
מדוע עתה הוא הערים עלי והשתלט על הצדקה – נתן לבדו את כל הכסף?
רק כעת הבין רבי חיים כי כל הסכום היה מכיסו של מארחו. הוא היה בטוח שהגביר יצא
ואסף את הכסף בין תושבי העיר העשירים - זה נכון? "כן", השיב הגביר.
"אם ככה, גם אני אקרא אותך לדין תורה..."
"מדוע?"

חשבתי שאספת כסף מבעלי בתים, והבנתי שהסיבה שהחזקת אותי בביתך חודש ימים
היא לשם כך. אבל אם הכל היה מכיסך – מדוע עיכבת אותי אצלך חודש שלם?
וכי אין לי מה לעשות? אני אומר שיעורים. האם כיון שאתה רוצה אותי כאורח בביתך,
אתה משאיר אותי סתם אצלך?
הגביר השיב: "נסיים קודם עם הדין תורה שלנו". כאשר סיימו אמר לו לרבי חיים: "נכון,
נתתי מכיסך, אבל הרב'ה חושב שהדבר בא לי כל כך בקלות? שבועיים הייתי צריך להילחם
עם היצר הרע שיסכים שאתן חצי מהסכום, והצלחתי. שבועיים נוספים הייתי צריך
להילחם בשביל החצי הנותר". פתח רבי חיים את עיניו ואמר: עכשיו אני מבין את הפשט
בתיבות הפסוק שמעולם לא היו מובנות לי: "קחו מאתכם" מה זה קחו מאתכם, וכי אדם
לוקח מעצמו? אדם נותן מעצמו! אולם עתה אני מבין, כיון שהיצר הרע לא מאפשר לתת
תרומה, האדם נאלץ כביכול לחטוף בכח מעצמו ולתת תרומה. – "קחו מאתכם תרומה".
(יחי ראובן)

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון אמיר וענבל בני פנינה, הילה בת אסתר, גיא בן
חזה, חמוטל בת ויקטוריה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה.
הצלחה ופרנסה טובה: לשגיאה בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה,
לירון בן פנינה, קורל בת סיגל.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמות: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה
בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל,
יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל.
ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן
מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת
מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה
ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה ובוולון הכהן ז"ל.